

ШОСТКИНСЬКИЙ ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
(ЯСЛА-САДОК) №1 «ДЗВІНОЧОК»

ОСВІТНІЙ ПРОЕКТ

взаємодії з батьками дітей спеціальної групи

«Грайлики»

з вадами мовлення

**"БАТЬКИ ТЕЖ ПОВИННІ ЗНАТИ,
ЯК ДІТЕЙ СВОЇХ НАВЧАТИ"**

підготувала вчитель-логопед: Гетьманенко І. В.

м. Шостка, 2014

ОСВІТНІЙ ПРОЕКТ

«Батьки теж повинні знати, як дітей своїх навчати»

«У принципі всі батьки хочуть
навчати своїх дітей, проте інколи
їм не вистачає вміння»

Хейм Джинотт,
дитячий психолог

Мета проекту:

- підвищити психолого-педагогічну компетентність батьків, чиї діти мають мовленнєві вади;
- привернути увагу батьків до необхідності сприяння своєчасному становленню та корекції дитячого мовлення.

Завдання проекту:

- підвищити ефективність педагогічної просвіти батьків щодо їх ролі в розвитку мовлення дитини;
- залучити батьків до корекційно-виховного процесу;
- ознайомити з творчими підходами до навчання і виховання;
- навчити прийомам корекційної роботи з дитиною в домашніх умовах.

Учасники проекту: педагоги, батьки, діти.

Очікувані результати:

- об'єднання зусиль вчителя-логопеда і батьків для забезпечення високоефективного корекційно-виховного процесу;
- формування довірчого спілкування між батьками й вчителем-логопедом, їх конструктивної взаємодії;
- встановлення адекватних стосунків між батьками й дітьми в ході корекційного процесу.

Тривалість проекту: 3 місяці

ПІДГОТОВЧО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП:

Мета:

- обґрунтування доцільності створення проекту та його пізнавального значення для батьків і дітей;
- діагностика рівня розвитку дітей спеціальної групи з вадами мовлення;
- з'ясування рівня педагогічної і психологічної культури батьків, їхньої поінформованості щодо особливостей розвитку, виховання та навчання дошкільнят;
- виявлення очікувань батьків;
- проведення організаційної роботи щодо підготовки до реалізації проекту.

Робота з батьками:

- анкетування з метою визначення рівня знань батьків про норми мовленнєвого розвитку дитини, роль становлення мовлення у формуванні особистості;
- бесіди з батьками про їх очікування щодо корекційного процесу, спонукати до вказівок на можливі недоліки його організації;
- пошук і аналіз спеціальної літератури, інтернет-джерел для використання в роботі з батьками з зазначеної проблеми.

Робота з дітьми:

- проведення з дітьми тематичних мініатюр у будь-який «зручний» момент, коли діти максимально відкриті для спілкування (обмін думками, бесіди);
- обігрування проблемних ситуацій (під час фронтального заняття обіграти та розв'язати з дітьми проблемну ситуацію про те, як дівчинку Олю не розуміли, бо вона неправильно вимовляла звуки, розв'язання проблемної ситуації за змістом вірша «Жук»);
- полілог «Я хочу навчитись правильно розмовляти».

ПРАКТИЧНИЙ ЕТАП:

Мета:

- підвищити психолого-педагогічну компетентність батьків дітей, що мають мовленнєві порушення;
- пояснити батькам необхідність комплексного корекційного впливу;
- спонукати батьків слідкувати за мовним розвитком дитини у дошкільному віці, дбати про розвиток у дитини слухової уваги, фонематичного слуху і сприймання;
- вчити батьків приділяти велику увагу створенню сприятливого мовного середовища, дотримуватись чіткості та ясності в розмові з дитиною;
- вчити батьків вчасно звертати увагу на мовні порушення, звертатись за допомогою до вчителя-логопеда;
- привернути увагу батьків до стендової інформації;
- пропагувати необхідність створення батьками належних умов для правильного мовного виховання дитини; забезпечення гармонійного становлення повноцінної особистості дитини шляхом поєднання процесів формування мовлення із розвитком інших психічних процесів шляхом застосування ігрової діяльності, сучасних інтерактивних форм роботи з дітьми.

Робота з батьками:

- міні-лекція «Недоліки і вади мовлення як перешкода для інтелектуального та комунікативного розвитку особистості, причина соціальної незрілості» (в рамках батьківських зборів);
- індивідуальні бесіди та консультації з батьками про необхідність виконання артикуляційної гімнастики, розвитку дрібної моторики, автоматизації поставлених звуків;

- консультація на тему: «Пальчики допомагають говорити» (взаємозв'язок розвитку дрібної моторики та мовлення дитини);
- консультація на тему: «Дихаємо правильно – чітко розмовляємо»;
- консультація «Скажеш ти обов'язково гарно, чітко кожне слово ?» + робота з роздатковими пам'ятками «Вікові норми мовленнєвого розвитку дошкільнят»;
- консультаційно-практичне заняття для батьків на тему: «Розвиток фонематичних процесів-запорука успішного навчання в школі»;
- виготовлення ширми-пересувки «Артикуляційна гімнастика – важливий крок на шляху до правильного мовлення»;
- майстер-клас «Артикуляційні вправи – корисні і цікаві»;
- індивідуальні заняття з дітьми в присутності батьків, з метою демонстрації доступних батькам прийомів корекційної роботи;
- виготовлення логопедичного poradnika «Як організувати логопедичне заняття вдома»;
- виготовлення буклетів-пам'яток «Щоб звуки гарно вимовляти, треба в мовні ігри грати!»;
- участь батьків у виготовленні «звукових полотен» для звукового аналізу;
- виготовлення батьками разом з дітьми звукових лінійок на визначення місця звука в слові;
- акція «Батьківське віконечко» (бліц-опитування батьків про доцільність і користь стендової інформації, пошук і надання батьками корисної інформації з теми мовленнєвого розвитку).

Робота з дітьми:

- виготовлення з дітьми приладу для дихальної гімнастики «Листопад»;
- розучування з дітьми вправ дихальної гімнастики для формування подовженого плавного видиху : «Чарівник», «Фокус», «Листопад», «Парашут»;

- розучування з дітьми артикуляційних вправ для формування диференційованих рухів органів артикуляційного апарату, розвитку загальної артикуляційної моторики, активізації м'язів губ, язика («Усмішка», «Парканчик», «Хованка», «Лопата», «Голка», «Катушка», «Гойдалка», «Маляр»);
- ігри з дітьми на розвиток дрібної моторики: «Прищіпки», «Лего», «Пазли», «Шнурівка», «Попелюшка»;
- розучування з дітьми пальчикових ігор.

Робота з педагогами:

- консультація «Вікові особливості формування мовлення дошкільника»;
- консультація «Психологічні особливості дітей з порушеннями мовлення».

Спільна діяльність:

- виготовлення батьками разом зі своїми дітьми приладів для дихальної гімнастики «Листопад»

АНАЛІТИКО-ПІДСУМКОВИЙ ЕТАП:

Мета:

- надати батькам можливість обмінюватись досвідом корекційної роботи з дітьми;
- привернути увагу батьків до досягнень, навіть мінімальних, у процесі корекції мовлення дитини;
- сформулювати перспективи подальшої роботи.

Робота з батьками:

- індивідуальні бесіди з батьками на тему: «Успіхи вашої дитини»;
- круглий стіл на тему: «Цікава співпраця, веселі забави – згадаймо сьогодні як ми працювали» :
 - висловлення батьками своїх вражень, думок, висновків щодо корекційно-відновлювальної роботи під час проекту;
 - обговорення динаміки корекції мовленнєвих порушень дітей;
 - побудова орієнтовного плану подальшої роботи батьків з дітьми вдома.

Спільна діяльність:

- розвага «Подорож у країну знань».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Башинська Л. Особистісний розвиток дітей – спільна справа батьків та педагогів. //Вихователь-методист.-20014.-№2. – с.60-61.
2. Вартанян Н. Мамина школа. Хорошая речь – слаще меда (семинар – практикум). //Ребенок в детском саду. – 2009. - №6. – 70 – 75.
3. Гомля В., Федорович Л. Артикуляційна гімнастика. Методичні рекомендації для логопедів / За наук. ред. Л. Федорович. – Кременчук: Християнська Зоря, 2008. – 74 с.
4. Кахаєва Л. Є., Кузнецова Л. О. Мовленнєвий розвиток старших дошкільників. – Х.: Вид. група «Основа», 2013. – 143 с.
5. Лесик В. Проектна технологія як новий формат взаємодії з батьками. - //Вихователь-методист.-20014.-№7. – с.48-52.
6. Логопедія. Підручник, третє видання. За ред.. М. К. Шеремет – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 672 с.
7. Рібцун Ю. В. Професійний довідник учителя-логопеда дошкільного навчального закладу. – Х.: Вид. група «Основа», 2012. – 239 с.
8. Хромова І. Г. Ваша дитина не розмовляє?//Логопед. – 2014.- №2. – с.45-47.
9. Шаліна О. Логопедичні клуби для батьків. //Дошкільне виховання.- 20013.-№11. – с.28-30.

ДОДАТКИ

Анкета для батьків

1. П.І.П.батьків _____

2. П.І. дитини _____
3. Чи проводилась корекція мовних вад (ким, де?) _____

4. Коли потрібно батькам звертати увагу на розвиток мовлення дитини?

5. Що свідчить про порушення у мовленнєвому розвитку дитини?

6. Чи відомо Вам, які хвороби впливають на мовленнєві порушення?

7. Як допомогти дитині справитись із мовленнєвими вадами?

8. Чи є достатнім, на Вашу думку, робота з дитиною над подоланням вад, яку проводить логопед? _____
9. Скільки часу Ви приділяєте спілкуванню з дитиною в день?

10. Як Ваша родина проводить дозвілля, вихідні дні, відпустку? Чим більше за все дитина любить займатися? _____
11. Які книжки Ви читаєте дитині? (Запишіть їхній назви.) _____

12. Улюблена справа дитини _____
13. У які спільні ігри Ви відіграєте з дитиною: сюжетно-рольові, дидактичні, спортивні, ігри-розваги?

14. Чи в достатній мірі Ви володієте знаннями з питання допомоги дитині у подоланні мовленнєвих вад? _____

15. Які ознаки свідчать про благополучний розвиток мовлення у дитини (необхідне підкреслити):

- фізичний розвиток дитини відповідає віку,
- дитина перенесла важкі захворювання,
- у дитини немає жодних неврологічних захворювань,
- дитина неохоче повторює за вами слова і пропозиції,
- дитина активно спілкується з однолітками і рідними і соромиться розмовляти з незнайомими людьми,
- дитина активно спілкується із знайомими і незнайомими людьми,
- дитина охоче повторює за вами все, що чує,
- дитині байдуже, чи розуміє її хтось. Вона говорить лише їй зрозумілою мовою. На зауваження «Скажи ще раз» не реагує.
- дитина активно вирішує свої проблеми за допомогою мови,
- дитина вслуховується в свою мову і прагне виправити помилки сама,

16. Які ознаки свідчать про неблагополучний розвиток мовлення у дитини (необхідне підкреслити):

- дитина розвивається із затримкою,
- у дитини немає жодних неврологічних захворювань,
- дитина перенесла важкі захворювання,
- у дитини є неврологічні захворювання,
- дитина неохоче повторює за вами слова і пропозиції,
- дитина активно вирішує свої проблеми за допомогою мови,
- коли дитина чує прохання «Повтори» або «Скажи ще раз» вона мовчить, зціпивши зуби, або поводитьься так, неначе вас не чує,
- вона вважає за краще вирішувати свої проблеми самостійно, не звертаючись до вас по допомогу,

- дитина активно спілкується з однолітками і рідними і соромиться розмовляти з незнайомими людьми,
- дитина активно спілкується із знайомими і незнайомими людьми,
- дитині байдуже, чи розуміє її хтось. Вона говорить лише її зрозумілою мовою. На зауваження «Скажи ще раз» не реагує.
- дитина охоче повторює за вами все, що чує,
- Мова дитини значно відстає від мови її однолітків.

17. Яким чином Ви реагує на мовленнєві труднощі дитини? _____

18. Чи достатньо лише роботи логопеда для подолання мовленнєвих вад у дитини? (Якщо ні, то які форми роботи ще необхідні?) _____

19. Які труднощі виникають у Вас і у дитини при виконанні занять логопеда вдома? _____

20. Які теми Ви хотіли б обговорити з вчителем-логопедом? _____

Консультаційно-практичне заняття

для батьків на тему :

«Розвиток фонематичних процесів-запорука успішного навчання в школі»

Мета:

- ознайомлення батьків із впливом розвитку фонематичних процесів у дітей дошкільного віку на навчання в школі;
- ознайомлення батьків з особливостями навчально-розвивальної роботи над розвитком фонематичних процесів у дітей логопедичної групи;
- демонстрація знань, умінь і навичок, які опанували діти за навчальний період з розвитку фонематичних процесів;
- практичне ознайомлення батьків з іграми і вправами для розвитку фонематичного сприймання, слуху, уявлення;
- створення доброзичливих відносин між батьками, дітьми та педагогами.

Матеріал: клубок ниток; роздатковий: добірка ігор на розвиток фонематичних процесів, каси звукового аналізу.

Хід зустрічі

I. Вступна частина.

Гра «Пов'язані ниткою». Дорослі і діти передають один одному клубок ниток словами: «Я мама (тато)... (прізвище, ім'я дитини), а діти називають своє ім'я. Коли утворюється коло, педагог пояснює, що всі присутні пов'язані однією задачею і мають спільну мету – розв'язати цю задачу.

- Задача полягає в тому, що наші діти дуже хочуть піти до школи із розвиненим, чітким і виразним мовленням, а батьки хочуть їм в цьому допомогти. Щоб розв'язати цю задачу необхідно по-перше повірити в свої сили.

Гра «Не хочу хвалитись, але...». Дорослі розповідають про свою дитину по колу словами: « Не хочу хвалитись, але моя.. (ім'я дитини) вміє..., у неї гарно виходить..тощо». Дитина каже про себе: «Не хочу хвалитись, але я вмію... у мене гарно виходить...»

II. Повідомлення теми і мети.

- Щоб розв'язати нашу задачу, необхідно з'ясувати розвиток яких процесів впливає на розвиток мовлення дитини і ознайомитися з формами роботи, через які відбувається цей вплив.

III. Інформаційна частина.

Міні-лекція «Розвиток фонематичних процесів – запорука успішного навчання в школі».

(Під час міні-лекції діти виконують практичне завдання педагога: розфарбовують малюнки для ігор)

Більшість дорослих вважає, що успішне навчання малюка в першому класі забезпечить вміння читати, лічити, розв'язувати приклади і задачі. І вони працюють з дитиною саме в такому напрямку. Звичайно, ці фактори мають немаловажне значення, але не першочергове.

Досвідчені педагоги стверджують, що для майбутнього учня найголовніше – рівень розвитку інтелекту, психічних процесів – пам'яті, уваги, уваги і безперечно – мовлення. Серед компонентів готовності дитини до навчання в школі – фізичної, психологічної, інтелектуальної, мовленнєва готовність займає головне місце. Стан розвитку мовлення є показником готовності до школи, тому цілком зрозуміло, що дітям із мовленнєвими вадами важче повною мірою здобувати ґрунтовні знання з основ наук. Досвід доводить, що не слід чекати, поки остаточно виявляться вади мовлення. Помилково сподіватися, що вони зникнуть самі по собі, навпаки – вади можуть закріпитися й перерости у стійкі порушення.

Встановлено, що порушення письма і читання у дітей найчастіше виникають в результаті загального недорозвинення компонентів мовлення: фонетико-фонематичного і лексико-граматичного.

Під лексико-граматичною стороною мовлення розуміють словник і граматично правильне його використання.

Наприклад, в арсеналі 6-річної дитини повинно бути біля 3000 слів (для порівняння, у дорослого – 5000). Дитина цього віку повинна використовувати всі частини мови, граматично узгоджувати їх у роді, числі і відмінку.

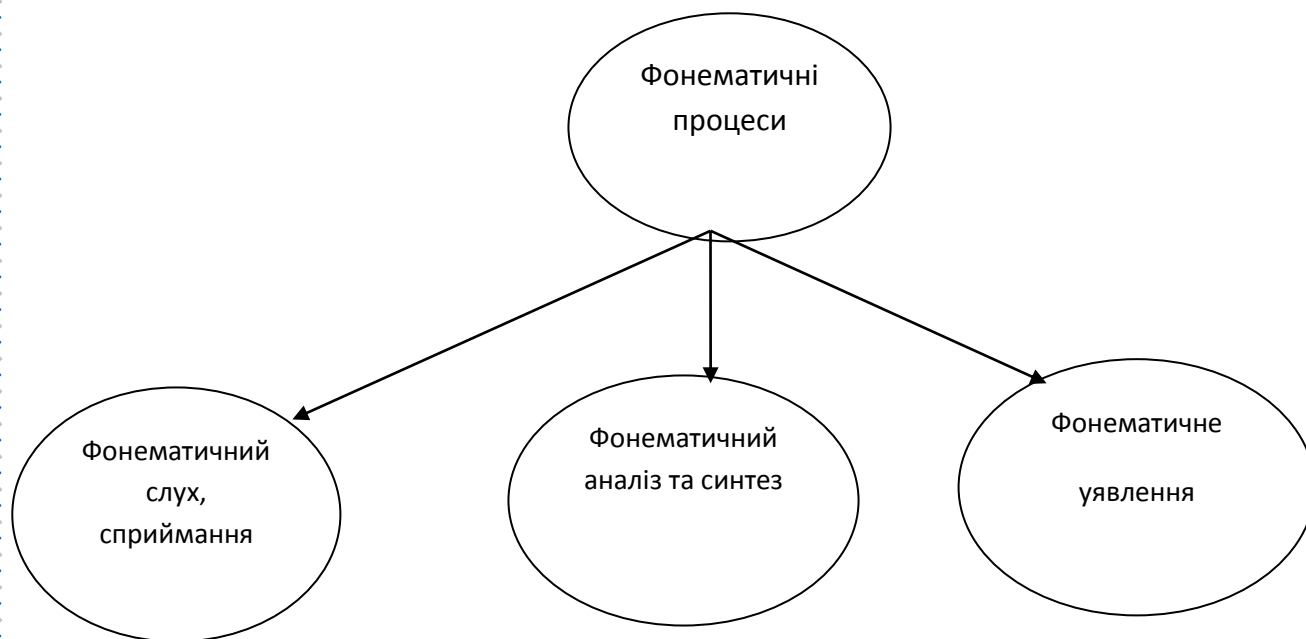
Дитина повинна вміти висловлювати свою думку, пояснювати її хід, аргументувати твердження. Малюк 6-річного віку повинен переказати невеличкий текст.

Що стосується фонетико-фонематичної сторони мовлення, то йдучи в перший клас, дитина повинна виразно вимовляти всі звуки рідної мови. Якщо цього не сталося і у вашої дитини є певні порушення звуковимови, то настав час розв'язати цю проблему ..

Детальніше зупинимось на розвитку фонетико-фонематичних процесів. (Фонетика – це частина науки про мову, що вивчає звуки, які є складовою частиною слів. «Фонема»- це звук, який служить для складання і розпізнавання слів).

Однією з найважливіших умов повноцінного формування правильної звуковимови у дітей є достатній розвиток фонетико-фонематичних процесів. Фонетико-фонематичної система включає в себе:

- фонематичний слух;
- фонематичне сприймання;
- фонематичне уявлення;
- фонематичний аналіз та синтез.

Зупинимось детальніше на кожному із цих процесів.

Розвиток фонематичного слуху у дітей передбачає розвиток багатьох умінь:

- чути та виокремлювати окремі звуки в слові;
- складати зі звуків слова;
- уміння розпізнавати на слух всі звуки мовлення, не змішуючи їх один з одним.

Фонематичне сприймання (впізнавання та розрізнення звуків мовлення) передбачає:

- вміння виділяти звук;
- вміння знаходити місце звуку в слові;
- вміння знаходити спільний звук у словах;
- розпізнавати слова-пароніми;
- наслідувати мовні звуки;

Фонематичне уявлення – здатність сприймати кожний мовленнєвий звук у різних варіантах його звучання, що дає змогу правильно використовувати звуки для розрізнення слів. Мета роботи з розвитку фонематичного уявлення полягає в тому, щоб навчити дитину :

- підбирати слова з певної лексичної теми на заданий звук;

- підбирати слово, яке починається на той самий звук, що і слово, запропоноване логопедом;
- вміння дитини контролювати, який звук необхідно вимовляти в певному слові;

Фонематичний аналіз – це складна розумова дія, що враховує як прості, так і складні форми аналізу звукової структури слова. Діти навчаються визначати:

- місце звука в слові;
- наявність звуку в більш складних позиціях, коли звук стоїть біля іншого приголосного;
- кількість голосних і приголосних звуків в слові;
- спільний звук в названих словах;
- послідовність звуків в слові.

Не менша увага приділяється **фонематичному синтезу**, який є розумовою операцією, завдяки якій окремі звуки мовлення з'єднуються у слова. Мета цього етапу роботи – вчити дітей складати слова з поданих звуків (букв).

Висновок: вміння розрізняти фонемі (звуки) – є основним завданням, що веде за собою сформованість вміння розуміти мовлення інших, контролювати власну вимову, грамотно писати в подальшому.

IV. Практична частина.

Батькам пропонується прийняти участь у незвичайному змаганні і перевірити, чи зможуть вони впоратись із тими завданнями, які дуже легко виконують їх діти. Всі разом придумують назву цьому конкурсу. Разом з дітьми дорослі будуть грати в ігри на розвиток фонематичних процесів і таким чином познайомляться з їх змістом і формою проведення. Всі присутні діляться на дві команди: команда батьків і команда дітей. За кожне правильно виконане завдання команда отримує фішку, які будуть підраховуватися в кінці змагання. (Завдання для батьків підібрані складніші, ніж для дітей)

Гра 1. «Вгадай, що звучить?» (для дітей)

«Вгадай, що звучить 3-м?»

Гра 2. «Впізнай по голосу» (розвиток слухової уваги)

Батьки із закритими очима по голосу впізнають своїх дітей.

Гра 3. «Впіймай звук»

(звук [З] – у складах: за-са –зі-су-ма-ва...; у словах – зал, зима, сани, Зіна, блуза, вода, сир, сад, золото, грузовик, ліс, берізка, лоза, Ліза, зуби, сонце, муха, зозуля, вітер, дід, зоря;

звук [Зь]- у складах: си-зя-ла-зе-зі...; у словах - захід, вузол, коза, Кузя, зяблик, зайці, магазин, паркан, небо, дорога, князь, віл, жито, гарбуз, зір.

Гра 4. «Визнач спільний звук»

Стоять під снігом сосни сонно,

Сидять під снігом снігурі.

Санчата на ставках з розгону

Скотились весело з гори.

Зажурився заєць-тато,

Заблукали зайченята.

Зайчику, не треба сліз,

Зубр на спині їх привіз.

Мчить машина за машинами,

Шелестить машина шинами.

На узліссі довелося

Наполохать Лесі лося.

Гра 5. «Назви слово і визнач перший звук»

Учасники розглядають малюнки, які розфарбовували діти і виконують завдання.

Гра 6. «Слова загубились»

Необхідно розкласти малюнки в будиночки залежно від того, на який звук починається слово – голосний чи приголосний звук.

Гра 7. «Чий будинок вищий?»

Учасники обох команд придумують слова із звуками [з] і [с] і приклеюють на ватман. Одне слово – одна цеглина. В кінці гри порівнюються утворені будинки.

Гра 8. «Луна»

Необхідно повторити і проплескати слова: ба-бу-ся, ка-ли-на, сік, ма-ли-на, ци-бу-ля, су-ни-ця, со-ло-ма, ко-зе-ня, ко-ше-ня, ле-ве-ня, ві-ник, по-суд, ли-мон, пе-нал;

ха-лат, лис, са-лат, пі-сок, ва-зон, ко-ро-ва, кіт, ко-зе-ня-та, приз, суп, ко-за, мо-ре, ба-зар, ба-бу-ся, су-ни-ця.

Гра 9. «Підкажи словечко»

Необхідно доповнити чистомовки.

Нан – нан – солодкий... (банан)

Лат - лат – новий ... (халат)

Гон – гон – новий... (вагон)

Лат - лат – смачний ... (салат)

Нок – нок – красивий... (вінок)

Чі-чі-чі – нові...(ключі)

Тон – тон – духмяний... (батон)

Яч-яч-яч- ми купили новий ..(м'яч)

Са-са-са- мене вкусила...(оса)

За-за-за – на лузі пасеться (коза)

Гра 10. «Виконай звуковий аналіз»

(замок, зірка)

Гра 11. «Назви голосний звук у слові»

Мак, сом, кінь, лев, коза, шапка, син, рись, вода, мороз, доріжка, комашка.

Гра 12. «Назви словом» (із звуків утворити слова)

[М-а-к] – мак, [з-и-м-а] – зима.

Підведення підсумків змагання.

Підраховуються отримані фішки. Переможці отримують медалі.

V. Підведення підсумків.

- Сьогодні ви побачили, як можна за допомогою гри реалізувати розвиток фонематичних процесів у дітей. Не слід створювати якихось спеціальних умов для реалізації цих завдань і відбивати у дитини бажання вчитися. Використовуйте нагоду у будь-яку вільну хвилину: коли ведете дитину у дитячий садок, під час роботи на городі, в саду, під час відпочинку, під час виконання хатньої роботи. Не втрачайте можливості хоча б у вечірні години приділити увагу дитині: запитайте, як провела день, з ким спілкувалась, що нового побачила чи почула. Наберіться терпіння і ніколи не перебивайте малюка. З повагою ставтесь до його першої спроби виголосити монолог. Реалізувати завдання мовного розвитку покликана перш за все родина. Ніщо не може замінити дитині радість спілкування з близькими людьми. **Вбачайте в своїй дитині гідного співрозмовника і не ображайте її за помилки.**

**Консультація для батьків на тему:
«Пальчики допомагають говорити»**

В.О Сухомлинський писав: «Витоки здібностей і обдарувань дітей – на кінчиках їхніх пальців. Від пальців, образно кажучи, йдуть найтонші струмочки, які живлять джерело творчої думки. Чим більше впевненості, винахідливості в руках дитячої руки, то тонша взаємодія зі знаряддям праці, то складніші рухи, необхідні для цієї взаємодії, яскравіша стихія дитячого розуму».

Сензитивним періодом розвитку кори головного мозку є вік від 2 до 10 років, тому в цей період темпи моторного навантаження в мовленнєвій діяльності мають бути адекватними. Виявлено, що рівень розвитку мовлення дітей прямо залежить від сформованості тонких рухів пальців рук. Якщо ж рухливість пальців відстає, то затримується і мовний розвиток, хоча загальна моторика при цьому може бути нормальною. Доведено, що рухи пальців стимулюють дозрівання центральної нервової системи і прискорюють розвиток мовлення дитини. Існує прямий зв'язок між рухами і вимовою слів. Є постійна функціональна взаємодія предметної і мовної інформації, взаємодії першої і другої сигнальної систем. У дітей із вадами мовлення під час обстежень виявляють легкі й латентні форми рухових порушень, що є наслідком раннього органічного ураження кори головного мозку. Яскравими симптомами цих розладів є підвищена розумова втомлюваність, знижена увага і спостережливість, емоційна лабільність, знижена пам'ять, не сформованість фонематичних процесів і просторово-часових уявлень. Для корекції всіх цих порушень необхідна робота над дрібною моторикою, бо кінетичні відчуття, що йдуть від пальців рук, несуть у кору головного мозку додаткову енергію. Руки – це гурт сенсорних, перцептивних, і виконавчих органів. Робота з пальцями виводить кору головного мозку на новий енергетичний рівень, підвищує її тонус.

Корекційний вплив здійснюють під час оптимального підбору різноманітних форм і методів спеціальної, педагогічної роботи. Крім того, слід пам'ятати, що основний вид діяльності дітей – гра. Гра стимулює дитячі фантазії, творчість, увагу, пам'ять, кмітливість, пробуджує позитивні емоції. Максимально активізуються різні аналізатори, використовуються найбільш збережені (слуховий, зоровий, тактильний).

Працюючи з такими дітьми, можна переконатись у тому, що ефективним методом роботи є той, де задіяна загальна моторика, долоньки, пальці рук. Тому корекційно-виховну роботу необхідно починати з розвитку загальної та дрібної моторики, а саме:

- 1) пальчикові вправи;
- 2) пальчикові фігури;
- 3) пальчикові ігри-інсценівки;
- 4) пальчиковий театр;
- 5) спеціальні ігри;
- 6) розвиток загальної моторики;

Формуючи пальцеву моторику, необхідно дотримувати дидактичного принципу від простих дій до складніших, а саме:

- спочатку бажано пояснити, як виконувати вправи;
- виконувати вправу з дітьми повільно, поступово збільшуючи темп;
- відпрацьовувати рухи спочатку правою, потім лівою (якщо лівша – навпаки) рукою;
- далі – обома руками разом;
- за необхідності допомагати дитині або навчити допомагати собі другою рукою;
- слідкувати, щоб темп мовлення і рухів збігався;
- створити атмосферу гри, позитивне емоційне тло.

Пальчикові вправи розвивають кінестетичний гнозис і динамічну координацію, довільне переключення і диференційованість рухів, гальмують

зайві рухи і активізують необхідні і, як наслідок, сприяють нормалізації темпу, ритму, чіткості й точності мовленнєвих рухів, складової структури мови.

Пальчикові вправи – один із легких і доступних прийомів, тому роботу розпочинають саме з них і проводять з молодшими дошкільнятами або з малюками, які ще взагалі не розмовляють. Пальчикові вправи допомагають не тільки розслабити пальчики, а й розвивають рухливість, знімають утому. Сама ж пальчикова гімнастика розпочинається з найпростіших вправ. Після кожної вправи пальці необхідно розслабляти, усі пальці слід навантажувати рівномірно. Найбільш складніші елементи повторювати кілька разів, щоб діти краще запам'ятали.

Щоб виконання вправ було до вподоби малюкам, подаю їх в ігровій формі з сюжетом, емоційно. Всі види гімнастики бажано використовувати протягом усього дошкільного дитинства і в початковій школі.

Після того, як діти засвоїли виконання пальчикових вправ, навчилися зображати пальчика фігури, процес ускладнюється розігруванням коротеньких сценочок, інсценівок, оповідань, віршиків.

Починають роботу з проведення пальчикових ігор. Такі ігри-інсценівки проводять з дітьми старшого дошкільного віку, коли вихованці вільно володіють руками і можуть зображувати різні дії кожною рукою. Малюки відтворюють руками кілька послідовних подій, які змінюють одна одну. Одна рука – кошеня, друга – блюдце. У ході цих ігор у дітей активізується дрібна моторика рук, психічні процеси, формується спритність, уміння володіти своїми пальцями, зосереджувати увагу на одному виді діяльності. Пальчикові ігри важливі також для розвитку дитячої творчості.

Згодом, коли діти опанували маніпулювання з пальчиками, практикуємо пальчиковий театр, коли на один чи декілька пальців одягається «театральний реквізит». Пальчиковий театр – додатковий засіб вираження дитячої думки, творчої уяви, фантазії.

В роботі з дітьми-логопатами використовую спеціальні ігри та вправи для розвитку дрібних м'язів зі спеціальним дидактичним наочним матеріалом:

1. Ігри з мотузкою, фантиками, гудзиками, камінцями, намистом, крупами, паличками, горіхами, піском.
2. Різні види графічних вправ: з'єднання крапочок, малювання по клітинках, штрихування, домальовування.
3. Затулити пальчиком зайвий предмет.
4. «Допоможемо Попелюшці відібрати квасолю (горох, крупу, насіння...)»
5. «Змотай клубок ниток для плетіння шкарпеток».

Паралельно з розвитком дрібної моторики проводимо роботу з розвитку загальної моторики, враховуючи вік і можливості дітей. За допомогою простих вправ на розвиток загальної моторики – рухи руками, ногами, тулубом – можна навчити дітей вислуховувати і запам'ятовувати завдання, а потім виконувати їх. Малята залюбки «перевтілюються» на гімнаста, муляра, двірника, водія, дроворуба, тесляра. З цікавістю крокують на параді, доріжкою, камінцями, хвилястим струмочком, бережком. Стають зайчиками, лисичками, їжачками. Діти з задоволенням стають спортивною командою, зграєю птахів, бригадою, героями казки «Теремок». Разом з розвитком моторики розвивається увага і пам'ять, мислення і творча уява.

Консультація на тему:

«Скажеш ти обов'язково чітко, гарно кожне слово»

Дошкільний вік є унікальним за своїм значенням для зростання особистості та мовленнєвого розвитку дитини. Чітка, гарна вимова, лексичне багатство та граматично правильне мовлення формується перш за все у родинному колі. Спілкування з дорослими є основним джерелом розвитку дитини, і саме завдяки творчій співпраці з малюком можна досягти успіху: навчити його контролювати власну вимову, правильно вимовляти звуки і слова, розвинути слухову увагу, пам'ять і підготувати дитину до оволодіння читанням та письмом.

Стан розвитку мовлення є показником готовності до школи, тому цілком зрозуміло, що дітям із мовленнєвими вадами важче повною мірою здобувати ґрунтовні знання з основ наук. Досвід доводить, що не слід чекати, поки остаточно виявляться вади мовлення. Помилково сподіватися, що вони зникнуть самі по собі, навпаки – вади можуть закріпитися й перерости у стійкі порушення.

Навесні кожного року логопеди оглядають вихованців дошкільних закладів освіти з метою вчасного виявлення дітей, котрі потребують логопедичної допомоги. Батькам цих дітей, у яких в результаті обстеження помічено порушення мовлення, рекомендуємо звернутися по консультацію до логопеда. Він після більш детального й повного огляду дитини зможе запропонувати шляхи подолання виявлених вад мовлення, дасть необхідні пояснення, відповіді на запитання. Запевняю, що батьки, які прислухаються до порад фахівців, не матимуть в майбутньому проблем з розвитком мовлення своїх дітей, із навчанням грамоти. Але, на жаль, непоодинокі випадки, коли дорослі ігнорують поради фахівця, не звертаються по консультацію до логопеда, сподіваючись, що маля ще «виговориться». Вони не думають про можливі негативні наслідки такого не поспіху, не підозрюють, що ризикують приректи свою улюблену дитину на невпевненість у майбутньому, викликати в

неї появу небажаних комплексів. Адже минає дитинство, і такі милі в трирічному віці недоліки мовлення стають кричуще помітними, однаково небажаними як для дівчат так і для хлопців.

Особливо небайдуже ставляться до себе дівчатка та хлопці в підлітковому віці, коли досить гостро сприймаються будь-які зовнішні вади й недоліки, в тому числі й порушення мовлення. З метою позбутися їх підлітки ладні займатися з логопедом, але на жаль, ефективність роботи над мовленням дітей після певного вікового етапу значно зменшується. І тоді вже, навіть докладаючи героїчних зусиль і займаючись з логопедом, підліток ніколи не зможе невимушено й вільно володіти новим (не рідним йому) звуком.

Є багато відхилень у мовленнєвому розвитку дитини, яких близькі або не помічають або не можуть належно оцінити їх серйозність і передбачити можливі негативні наслідки. Наприклад, горловий звук [р], міжзубні та бокові звуки дуже помітні в мовленні дітей вже після 4-х років. Вони значно псують враження у співрозмовника і без допомоги логопеда ніколи не виправляються. Починати їх виправляти треба вчасно, а коли саме – вирішує логопед, беручи до уваги не один чинник.

Мовленнєве недорозвинення у дитини фахівець зможе діагностувати до чотирьох років. Виправити цю непросту ваду можна тільки копіткою роботою, і бажано, в умовах логопедичної групи. В результаті корекційної роботи (і тільки завдяки їй!) вдається цілком позбавитися мовного розладу – і дитина навчається правильно розмовляти, добре читати, матиме змогу грамотно писати, успішно опанувати програму масової школи.

Важливу роль у формуванні особистості дитини, зокрема у розвитку її мовлення, належить сім'ї. Адже перші слова, перші речення маля вимовляє в колі близьких людей – батька, матері, бабусі, дідуся.

Якщо ми любимо свою дитину, бажаємо їй добра та світлої долі, невже байдуже поставимося до труднощів, які згодом спричинюють вади мовлення! Вчасне невивиправлення мовленнєвих вад призводить до порушень і затримки

загального розвитку дитини, спричиняє труднощі у сприйманні та аналізі як навчального матеріалу, так і реальних подій. От чому логопед завжди попереджає батьків, намагаючись застерегти їх від легковажного ставлення до проблем мовлення їхнього малюка.

Наше мовлення складається із звуків. Правильно вимовляти звуки рідної мови дитина має навчитися до школи. Важливим завданням мовленнєвого розвитку дітей є виховання звукової культури мовлення. Поняття звукової культури мовлення досить складне і широке, воно містить цілий ряд важливих компонентів: чітку артикуляцію звуків рідної мови, фонетичну і орфоепічну правильність мовлення, правильне мовленнєве дихання, силу голосу, темп і тембр мовлення, інтонаційні засоби виразності (наголос, логічні паузи, ритм), фонематичний слух. У дошкільному віці простежується неправильна вимова дитиною звуків. Це цілком закономірне явище. Але більшість дітей не може самостійно опанувати правильну звуковимову, отже потребує допомоги дорослих. Не всі батьки приділяють цьому серйозну увагу. Деякі вважають, що настане час, і дитина сама навчиться говорити. Якщо ж малюк продовжує і за рік-два говорити з помилками, вони дивуються: «Чому ж ти досі не навчився говорити правильно?» Допомогу дітям із серйозними вадами мовлення надають спеціалісти – вчителі-логопеди. Щоб своєчасно виправити звуковимову дітей, батьки мають знати ті вади, які найчастіше зустрічаються у дошкільному віці. Розрізняють такі вади види неправильної вимови: пропуск звуків, заміна звуків, спотворення звуків.

Чиста і правильна звуковимова залежить від багатьох чинників. Значну роль відіграють індивідуальні особливості дитини, стан її психічного розвитку. Недоліки вимови звуків можуть бути зумовлені пошкодженням центрального або периферійного відділів мовленнєвого апарату внаслідок інфекційних хвороб або вроджених вад. У таких випадках потрібне втручання ще й спеціалістів-лікарів. Послідовна і систематична робота з дитиною над формуванням звуковимови сприятиме своєчасному виправленню мовленнєвих

вад, досягненню на кінець дошкільного віку чіткої вимови усіх звуків рідної мови.

Поради батькам:

- не повторюйте за дитиною неправильної вимови звуків;
- розмовляйте з дитиною, правильно вимовляючи слова;
- своєчасно виправляйте неправильну звуковимову дитини;
- якщо мовлення вашої дитини нечітке і незрозуміле для оточення, зверніться до вчителя-логопеда;
- вірші, чистомовки, скоромовки стануть надійними помічниками у вихованні правильного і виразного мовлення вашої дитини.

Розвиток словникового запасу дитини

Більшість батьків хвилює лише неправильна звуковимова дитини, і дуже рідко звертається увага на недорозвинення лексичної та граматичної ланок мовлення.

Не забувайте про те, що всі сторони мовлення дошкільника формуються, розвиваються й функціонують у єдності та нерозривно пов'язані між собою. Порушення однієї ланки веде за собою недорозвиток іншої, наприклад, недоліки усного мовлення часто проявляються на письмі (тобто дитина пише так само неправильно, як і говорить).

Тому під час занять важливо коригувати звуковимову, збагачувати словник, формувати граматичні категорії (рід, число, відмінки, час), зв'язне мовлення та розвивати мислення, увагу та пам'ять. Тільки за таких умов навчання буде всебічним і сприятиме гармонійному розвитку малюка.

Загальновідомо: чим багатший словниковий запас дитини, тим більш образною, різнобарвною, виразнішою є її мовлення. Чим більше дитина засвоїть і буде використовувати в своєму активному мовленні синонімів,

антонімів, порівнянь і багатозначних слів, тим цікавішим співрозмовником вона стане.

Однак просто механічне заучування слів не збагатить активний словник дітей. Лише шляхом кропіткої цілеспрямованої роботи з використанням вправ та ігрових завдань, читання текстів можливо поповнити словник вашого малюка. Для занять вам знадобляться як предметні та сюжетні малюнки, так і різноманітні лото, дитячі журнали та книжки.

Дитина повинна знати назви оточуючих предметів (іграшки, посуд, одяг, меблі тощо), їх призначення, вміти порівняти предмети між собою і відмічати схожі та відмінні ознаки. Згодом малюк має навчитися виділяти частини предметів і правильно називати їх.

Заняття вдома, вільне спілкування з однолітками та дорослими, читання художньої літератури спонукатиме дитину до висловлювання власних думок, прохань та побажань.

Читаючи казки, вірші чи оповідання, слід звертати увагу дитини на нові, невідомі їй слова, просити її самостійно пояснити, як вона розуміє їхнє значення у певних реченнях чи частинах тексту. Це вчить дитину визначати значення нових слів, спираючись на ті ситуації, у яких вони використовуються. Важливо також, щоб дитина самостійно змогла використати нове слово у власному мовленні. Запропонуйте їй скласти речення або словосполучення з цим словом. Добре, коли дорослі самі створюють ситуації, що спонукають дитину до вживання нових слів. Саме завдяки таким умінням дитина зможе самостійно засвоїти більшість слів із мовлення оточуючих.

Етапи розвитку фонематичного слуху

Старша група

Завдання: розвивати фонематичний слух, уміння виділяти звук у слові та визначати його положення, робити звуковий аналіз слів.

На початку року проводяться дидактичні ігри середньої групи на вміння чути та виділяти звук у словах.

I етап

Ознайомлення зі звуками-символами.

Завдання: навчити розрізняти та озвучувати. Перенести поняття "пісенька" у поняття "символ-звук". Навчити ототожнювати символічний малюнок зі звуком, що він означає.

Дидактичні ігри на I етапі

1. "Впіймай звук".

Вихователь виставляє на фланелеграф символ-звук.

Діти, погляньте, що зображено, який звук? А тепер ми його пошукаємо у словах. Чи є звук (діти визначають який)"Ш" у слові? .

Символ-звук міняється. Набір слів для гри, як і в середній групі.

2. "Знайди звук".

Вихователь повільно та підкреслено вимовляє слова з одним звуком.

(Шапка, ш-ш-шуба, кош-ш-шик, ш-ш-шарф, миш-ш-шка і т.п.).

Діти знаходять відповідний символ-звук,

Знайди звук, який сховався у цих словах".

3. "Придумай слово".

Вихователь виставляє символ-звук. Діти повинні придумати слова із цим звуком,

II етап

Завдання: визначити місце звуку у словах.

Дидактична гра "Де живе звук?"

Вихователь на фланелеграфі виставляє символ-звук. Поруч із ним – "вагончик" з трьома віконечками. Вихователь називає слово. Діти визначають, який звук необхідно виділити, та визначають його місце у слові – "засвічують" (жовта фішка] відповідне віконечка.

Вихователь може не називати слово, а показувати предметну картинку.

Рекомендовані дидактичні ігри та вправи із символами-звуками.

1. "Добери картинки".

Виставляється символ-звук. Ряд предметних картинок.

Добери ті, в яких є заданий звук. Покажи слово, в якому є звук.

2. "Добери картинку"

Виставляються 2 символи-звуки. Ряд предметних картинок

Добери до кожного звуку свої картинки.

3. "По домівках"

Утворюються 2-3 домівки. Над кожною – свій символ-звук. Діти діляться на команди. Вихователь тихо каже кожній команді, який вони звук. Кожна дитина знаходить свій будиночок. Можна зі звукоімітацією.

4. "Знайди господаря"

Вихователь каже групу слів з одним звуком. Діти з набору символів-звуків знаходять відповідник.

Вихователь виставляє ряд предметних картинок з одним звуком. Діти визначають його та знаходять відповідний символ-звук. Таким чином знаходять "господаря" для усіх груп слів. Разом діти промовляють кожен звук.

5. "Хто до кого в гості йде?"

Хатинка з 2-3 віконечками. Над віконечком виставляється символ-звук. Дітям роздаються картинки із зображенням звірів. Діти визначають, чи є у назві тваринки один із заданих звуків. Відповідно у те віконечко ставиться картинка.

6. "Придумай слова для господаря"

У віконечках "живуть" символи-звуки. Для кожного придумай слова.

7. "Знайди"

Виставляється символ-звук. На задану тему підібрати слова із цим звуком. На тему: "Овочі", "Фрукти", "Одяг", "Посуд" і т.д. .

8. "Пригости гостей"

Пригости гостей тільки тим, у назві чого є цей звук. Виставляється символ-звук (2 символи).

Проведіть заняття з дітьми. Їм буде цікаво і весело!

9. “Виправ казку”

Ішов піп гуштим лішом та й жігубив лукавичку. От біжить миска. Побачила рукавичку та й казе:

Тут я буду шити.

Коли це скаче шапка й питає:

Хто, хто в рукавичці живе?

Це я, – миска. А ти хто?

А я – шапка. Пусти й мене до себе шити! ...

Було в одного царя три шини: два розумних, а третій дурень. Прийшли до патька свого вони та плюсять, щоб відпустив їх поїздити по цвіту, подивитись на інші чарства. Батько вислухав їх та й казе: “Випирайте собі коней та їдьте...”

Жили собі дід та папа, і була в них кулочка ряба. Знешла курочка яєчко. Не просте, а жолоте. А тут миска, бігла, хвостиком зачепира, яєчко впало і рожбилося. Дід плаче, баба плаче, а курочка кудкудаче: “Не плачте, діду й бабо, я знесу вам яєчко не просте, а жолоте...”

Вправи на розвиток мовного дихання.

1. Дмухання на папірці: цигарковий папір нарізати дрібненькими клаптиками і запропонувати дитині дмухати на них.
2. Перекочування силою видихуваного повітря ватної кульки на поверхні столу.
3. Гасіння свічки на відстані та надування бульбашок на поверхні води (дитина дмухає з такою силою, щоб на поверхні води утворились бульбашки).
4. Дмухання на паперові кораблики, що плавають у мисці або у ванні з водою.

5. Гра «Дми на метелика». Дорослий виготовляє паперового метелика, прив'язує його на палиці, тримає у дитини над головою і пропонує дмухати на нього.

6. Гра «На гойдалці». На горизонтальній нитці прикріплюють різнокольорові паперові фігури ляльок. Маля силою видихуваного повітря розгойдує їх.

7. Надування кульок, дитячих гумових іграшок.

8. Прокочування олівців силою видихуваного повітря по столу.

Як розвивати мовлення дитини.

1. Спілкуйтеся з дитиною якомога більше, коментуйте свої дії, детально розповідайте про предмети, які оточують її.

2. Збагачуйте словниковий запас малюка новими словами, пояснюючи їх.

3. Розмовляй з дитиною повільно, грамотно і чітко, ні в якому разі не «сюсюкай».

4. Спонукай дитину до мовлення, ставлячи їй запитання, поступово ускладнюй їх.

5. Коли малюк говорить, виправляй його мовленеві помилки тільки після того, як він закінчить фразу.

6. Багато читай дитині, вчи її переказувати, разом вчить вірші, вчі складати цікаві історії за малюнками.

7. Процес розвитку мовлення стимулює дрібна моторика рук. Виконуй вправи для пальчиків, малюй олівцями і крейдою (не фломастерами), грайте в мозаїку.

Не забувайте хвалити дитину після кожного успіху!

Матеріали для оформлення інформаційного стенду для батьків

Мовленнєві ігри

“Спіймай спільний звук”

Дорослий промовляє ряд слів або невеликий віршований твір. Завданням дитини є визначити спільний звук та його місце у визначених словах.

Наприклад:

- Мама, мак, мило, морозиво, магазин, миша – [м].
- Сова, сорока, Олександр, весна, сало, овес – [с].
- Ромашки рвати ми ходили

Над річкою в рясній траві.

І раптом равлика зустріли

Із різжками на голові. – [р].

“Зміни слово”

Дорослий промовляє слово, дитина відтворює його вимову. Згодом слід дати чіткі вказівки як саме змінити слово.

Наприклад: сом – заміни [о] на [а] - сам; [а] на [і] - сім; [м] на [к] - сік; [с] на [р] - рік; [к] на [в] - рів тощо.

“Визнач перший (останній) звук”

Дорослий промовляє слова. Завдання дитини чітко повторити їх по одному та визначити перший (останній) звук у словах.

“Я знаю п’ять назв”

Дорослий та дитина по черзі називають по п’ять назв певної групи предметів чи істот. Наприклад: ”Я знаю п’ять назв тварин: ведмідь, лисиця, заєць, вовк та білка.” Виграє той, хто швидко назве правильно всі назви.

“Нескінченний ланцюжок”

Дорослий називає будь-яке слово. Завдання дитини назвати наступне, щоб воно починалося на останній звук попереднього слова. Наприклад: око-Оля-якір-риба...

“Спіймай слово”

Дорослий називає по черзі звуки задуманого слова. Завданням дитини є сприйняти їх на слух та скласти у слово.

Наприклад: м, а, к – мак; с, о, в, а – сова; к, л, е, н – клен.

“Закінчи слово”

Дорослий промовляє перший склад певного слова. Завданням дитини є назвати склад(и), який закінчить слово: ри – ба(нок, нва, балка), мар – ка(шрут, та, кер), гри – би(горій, вня, бар).

“Вгадай що це”

Дорослий називає ряд слів, які описують предмет чи істоту з визначеної групи.

Наприклад: малий, зручний, шкільний, необхідний, наповнений ручками та олівцями – ...(пенал). Завдання дитини полягає в тому, щоб відгадати про що йдеться мова.

“Доповни ряд”

са, са, са – у діда сиві ... вуса;

ка, ка, ка – дорога, ой яка ... далека.

Інтернет для батьків

Відкриття батьківства

Секрети родинної педагогіки

Батьківський Web-клуб

Дозвілля у домашньому колі

Запропонуйте дітям

Сімейне читання. Читайте дітям, читайте разом з дітьми

Обереги вашої дитини

Ми – батьки, люди дорослі й розумні! Але ми часом зі щирим здивуванням запитуємо себе й навколишніх: і що вони - наші діти - знайшли для себе такого привабливого в тому Інтернеті? Чому ладні годинами просиджувати, втупившись в екран монітора, витратити свій реальний час на світ нереальний, створений примхливим сплетінням електронного павутиння?

Щоб зрозуміти, спробуйте самі хоча б одного разу "пірнути" у віртуальний всесвіт. Пройдіться його магістралями й манівцями - це не буде марно втрачений час. Бо світ інформації завжди має для кожного з нас свої сюрпризи й відкриття.

Відкриття батьківства

<http://www.materinstvo.ru>, <http://www.parenting.ru> - ресурси сайтів "Материнство", "Мамам про дітей" допоможуть молодим мамам підготуватися до народження дитини, дадуть корисні поради щодо розвитку дитини від народження до дошкільного віку, організації дитячого харчування, взаємовідносин у сім'ї, де з'явився новий мешканець. Розділ "Бібліотека" містить щоденники молодих мам та веселі історії про дітей.

<http://www.mother.ru> - сайт "Мати" пропонує статті та інтерактивне спілкування з педіатром, логопедом, психологом; "Скарбничку родинного досвіду", поради щодо раннього розвитку дитини.

Секрети родинної педагогіки

<http://www.detisite.ru> - психолого-педагогічний сайт. Його рубрика "Лицей для батьків" відкрита для тих, кого цікавлять питання розвитку, виховання і здоров'я дітей; "Інститут розвитку дитини" допоможе в підготовці малюка до школи, а у "Дитячому містечку" знайшлося місце для дитячої цифрової бібліотечки, художньої галереї та ігротеки.

<http://www.bibicall.ru> - "Про харчування та виховання", а також - методики педагогіки Монтесорі, "Художники в памперсах", перша допомога та уроки масажу, батьківські тести та конференції, веб-консультації у лікарів-педіатрів.

Як впливає музика на розумовий та емоційний розвиток немовляти? Яку іграшку варто пропонувати дитині? Як допомогти дитині позбутися шкідливих звичок?

Про це та багато іншого - у розділі "Дитина і сім'я" на сайті **Inlife:**

<http://baby.inlife.ru/baby.php?level=0> .

Батьківський Web-клуб

<http://www.rodclub.newmail.ru> - "Батьківський клуб" широко відчиняє віртуальні двері для всіх, хто зацікавлений проблемами виховання і здоров'я дітей, їхньої освіти та розвитку творчих здібностей

<http://www.7ya.ru> - сайт "7Я" має підзаголовок "Все про дітей". Додамо - і не лише про дітей: також і про побут, і про організацію харчування родини, і про родинне дозвілля.

Конференція мам і татусів <http://www.7ya.ru/conf/conf-Teenagers.htm> стане в пригоді тим, чії діти стоять на порозі зрілості.

Дозвілля у домашньому колі

<http://childrecords.narod.ru/musictales.html> - музичні казки: "Аліса в Країні Чудес", "Бременські музики", "Пригоди капітана Врунгеля" та ще з десяток найулюбленіших музичних версій літературних і фольклорних творів.

<http://playroom.com.ru/> - "Дитяча ігрова кімната". Тут ви знайдете улюблені дитячі пісні з мультиків і кінофільмів, комп'ютерні та розвиваючі ігри для свого малюка, "розмальовки" допоможуть йому розвивати вправність руки та

художній смак, а конкурс дитячого малюнка - продемонструвати свої здібності й помилуватись художньою вправністю ровесників вашої дитини.

<http://www.idea.dp.ua/baby> - іменини хлоп'яток і дівчаток. Знайдіть серед них "день ангела" своєї дитини!

Запропонуйте дітям

Написати власну казку і опублікувати її на сайті бібліотеки (сторінка "Моя казка"): **<http://www.library.kherson.ua/child/tales/tales.htm>**

Намалювати ілюстрації до улюбленої книги для нашого "Електронного вернісажу" **<http://www.library.kherson.ua/vernisaaj/vernisaaj.htm>**

Сімейне читання

Читайте дітям, читайте разом з дітьми:

<http://www.fabtales.com.ua> - "Чарівні казки" - українською мовою;

<http://www.skazka.com.ru> , **<http://skaski.chat.ru/ukraine>** - українські казки, казки народів світу, літературні казки - російською мовою;

<http://www.kid.ru/libtxt/lib/poisk/kidlibindex.html> - Велика дитяча бібліотека на сайті "Kid.ru";

<http://www.lib.ru/MILN> - Алан Александр Мілн - "Вінні-Пух" і все-все-все;

<http://www.kulichki.com/inkwell/hudlit/inolit/darrel.htm> Джеральд Даррелл - розповіді про звірів - реалістичні й фантастичні;

<http://www.kulichki.com/comics/zoo> - "Сивка-бурка" - ілюстровані оповідання про тварин.

<http://www.chg.ru/Fairy> - сайт "Дитяча казка" збирає і пропонує своїм відвідувачам казки, створені дітьми різного віку.

<http://www.kid.ru> - містить бібліотеки - батьківську та дитячу; довідники для батьків ("Дитячі хвороби", "Дитячі ліки", "Дитячі проблеми", "Календар розвитку дитини" тощо).

<http://list.mail.ru/10926/1/0-1-0-1.html> - каталог ресурсів для батьків, для дітей та про дітей.

Слухайте разом з дітьми

<http://www.umka.com.ua/child.shtml> - українські казки, дитячі вірші, дитяча поп-музика on-line та на CD.

<http://childrecords.km.ru> - казки, інсценівки, мультфонограми та вірші російською мовою, у форматі mp3.

Обереги вашої дитини

<http://www.gdo.kiev.ua/files/2002/07/273.htm> - Сімейний Кодекс України. Його варто знати - щоб захистити права своїх дітей та власні.

<http://donmolod.gov.ua/law/international/k1.htm> - Конвенція про права дитини

